

0 Voorwoord.....	p 2
1 Programma en activiteiten 2018 en 2019.....	p 3-12
2 Signatuur.....	p 13
3 Locatie	p 13
4 Visie.....	p 14
5 Publieksbereik.....	p 14
6 Organisatie.....	p 15
7 Financiën.....	p 16
en financieel jaarverslag	

Voorwoord

In 2018 en 2019 heeft *ramfoundation* er bewust voor gekozen om dakloos te zijn. Deze nomadische keuze heeft ertoe geleid dat er ruimte was voor ontwikkeling, onderzoek en ontmoeting. Toch streek *ramfoundation* af en toe neer zoals op BIG ART en aan de Lloydskade in Rotterdam.

Het positieve resultaat van de zelfgekozen schaalverkleining was de ontdekking dat persoonlijke benadering en het ontvangen van kleine groepen bezoekers hebben geleid tot verdieping en vertraging in de beleving van kunstwerken. Dit kwam vooral tot uiting tijdens het VIP programma van Art Rotterdam waar *ramfoundation* onderdeel van uitmaakte.

De ontdekking dat mensen de persoonlijke beleving op prijs stellen heeft ertoe geleid dat *ramfoundation* zich hier meer op gaat richten met als doel een bijdrage te leveren om van kunstliefhebbers, kunstkenners en uiteindelijk verzamelaars te maken.

Ook al heeft *ramfoundation* geen permanente ruimte, social media en de nieuwbrieven zorgen ervoor dat de kunstenaars die aan ons verbonden zijn en de activiteiten van *ramfoundation* regelmatig onder de aandacht worden gebracht.

ramfoundation voelt zich momenteel thuis in zijn gekozen positie en ziet daardoor de mogelijkheid om op de vragen die het zich stelt een adequaat antwoord te krijgen. Het houdt zich bezig met de vraag of een meer individuele benadering in kleine setting toekomst heeft. Of door vertraging en concentratie we het publiek stimuleren door een belevenis via verhalende structuren te creëren met een eigen tempo en duur. En wat kunnen we nog meer doen om de kunstenaars een idealer podium te geven.

Ook in 2020 zullen we projecten op kleinere schaal uitvoeren en nieuwe perspectieven die zich aandienen onderzoeken.

Diana Wind

voorzitter

1 Programma: onderzoek ter bevordering van ontwikkeling en ontmoetingen

Omdat we eind 2017 heel bewust hebben gekozen om voorlopig geen eigen ruimte te in te vullen met exposities, hebben we ons hoofdzakelijk gericht op onderzoek, zodat ons functioneren ook in de toekomst waardevol kan bijdragen aan de ontwikkeling van de relatie tussen kunstenaars en publiek. We hebben deelgenomen aan algemene landelijke inhoudelijke discussies en bijeenkomsten, waarbij ervaringen van anderen werden gedeeld zowel nationaal als internationaal.

Ontmoetingen en discussies

We organiseerden ontmoetingen met genodigden uit onze directe omgeving kunstenaars, critici, curatoren, galeriehouders, publiek en verzamelaars om in gesprek te gaan over de vele enquêtes, kritieken, artikelen, inzake de vele bewegingen in de kunst en cultuur. Deze zijn zowel op maatschappelijk als economisch relevantie besproken. Ook zijn bijeenkomsten georganiseerd in een meer gemêleerd gezelschap geïnteresseerden, om te discussiëren over wat onze rol kan toevoegen aan het kunstcircuit ten aanzien van ontwikkelingen in kunst en die mede ondersteunend naar kunstenaars kan zijn.

Het is al enkele jaren uit onderzoek gebleken dat men, zeker een jong publiek, verandering in kijkgedrag vertoont; men kijkt steeds korter naar een kunstwerk of fotografeert het snel, maar kijkt het dan niet terug. Voor iedereen, maar vooral bij jongeren, speelt de toestroom van externe beeldprikkelers een rol, daarom zochten we naar een mogelijke invulling voor herwaardering en een meer langdurige beleving in een verhalende betekenis gevende structuur.

Tevens gaan de gesprekken met culturele professionals op dit moment ook over maatschappelijke effecten van kunst en het economisch belang. De culturele sector blijkt, volgens een rapport van TNO over 2017, in economisch opzicht belangrijker te zijn dan werd aangenomen. De waarde aan creatief kapitaal bedraagt 5,2 procent van het bruto binnenlands product.

Groepstentoonstellingen

Naast de discussies stelden we enkele groepstentoonstellingen samen. Er werd een enkel groot werk, video's en een reeks kleinere werken getoond. Voor deze combinatie is gekozen om te laten zien dat klein werk net zo als groot werk heel geconcentreerd tot stand kan komen en dat ieder werk een eigen verhaal en impact heeft. Genodigden waren kleine groepen geïnteresseerden van jong tot oud, curators, kunstenaars, studenten en (inter)nationale verzamelaars. Bij deze bezoeken werd ingezoomd op de verhalen achter de werken en vertelden kunstenaars over het tot stand komen van hun werk. Ter inzage was er aanvullende informatie en er werd ingegaan op de vaak maatschappelijk gerelateerde inhoud van onder andere de getoonde video's.

Kleine werken links o.a. Gerard Verdijk | Marc Bijl | Klaas Gubbels | Joseph Beuys | Rolf Engelen | Christo
Lawrence Weiner | Wim Gijzen | Jean Jacques Massart Niels Smits v Burgst
Geert Baas | Marjolijn van den Assem | Donald Judd | Sol LeWitt | Jan Eric Visser | Rolf Engelen | Schilte &
Portielje

vitrine o.a. Isa Genzken | Luc Deleu | Marinus Boezem | Maartje Korstanje | Karin Arink | Hajnal Nemeth |
Anish Kapoor | Pieter Laurens Mol | Tacita Dean | Marinus Boezem | Honoré d'O

rechts o.a. Franck Bragigand | Richard Long | Liliane Vertessen | Per Abramsen Christina de Vos | Leonel
Mora | Jan Hendrikse | Lydia Schouten

Karin Arink en Renee Kool, One piece remake, video still

Janos Sugar HU, Mute, video stills

Hulya Yilmaz, Sieraad voor de man (01), foto

MARJOLIJN VAN DEN ASSEM, installatie BIG ART 2018

ROBIN KOLLEMAN, installatie BIG ART 2018

In 2018 en 2019 waren we uitgenodigd op BIG ART. In 2018 presenteerden we twee kunstenaars: Marjolijn van den Assem en Robin Kolleman.

En in 2019 maakten KARIN ARINK EN FOLKE JANSSEN speciaal werk voor bij BIG ART

Installatie KARIN ARINK 2019

Detail installatie KARIN ARINK

Installatie FOLKE JANSSEN BIG ART 2019

Installatie FOLKE JANSSEN BIG ART 2019

3 Signatuur

De signatuur van *ramfoundation* blijft:

- Ontwikkeling
- Onderzoek
- Ontmoeting

Cross-overs tussen disciplines:

- Jonge kunst van kunstenaars van alle leeftijden
- Kunstenaarshistorie i.p.v. kunsthistorie
- (Inter)nationaal
- Ondernemerschap & Maatschappij

Door deze manier waarop we de laatste twee jaar hebben gewerkt, gericht op onderzoek en minder of in een andere vorm op presentatie verbreedt onze kennis op de diverse gebieden en draagt het bij aan het leggen van nieuwe contacten en gaan we nieuwe relaties aan. Hierdoor groeit onze overtuiging dat we een interessante weg zijn ingeslagen in het meanderende kunstenveld.

Vanzelfsprekend zullen we, indien dat zich aandient, onze verworven kennis in het verleden ook ten dienste blijven stellen aan kunstenaars, verzamelaars en kunstinitiatieven en eventuele samenwerking met anderen initiëren en ondersteunen.

Ook in de aankomende periode hebben we bewust gekozen voor een meer persoonlijke inclusieve benadering van kunst en beschouwer. Door kleine groepen geïnteresseerden uit te nodigen, krijgen we nieuwe inzichten in en antwoorden op de vragen die er leven bij beschouwers. Ook geldt dit voor de projecten die we elders realiseren; men waardeert de meer geconcentreerde benadering voor de kunst en ook onze focus op persoonlijk contact.

Deze richting zullen we de aankomende periode nog verder uitdiepen, omdat blijkt dat er behoefte is aan meer kennis inzake kunst, de intentie van de kunstenaar en het verzamelen van kunst.

4 Locatie

De *ramfoundation* heeft het idee van een eigen de locatie voorlopig losgelaten en is bewust een nieuwe fase ingegaan. Wel organiseren we presentaties extern zowel in particuliere setting als publiekelijk. We evalueren ons functioneren in het kunstcircuit continu en nemen meer tijd om nieuwe projecten creatief en samen met anderen in te vullen.

5 Visie

De inhoudelijke/artistieke kwaliteit en het ondersteunen van talent, de maatschappelijke ontwikkelingen ten aanzien van kunst adequaat volgen en heroriëntatie richting publiek blijven voor ons belangrijke speerpunten.

Wij willen in gesprek met onze diverse gesprekspartners de actuele veranderingen in de kunstwereld op de voet volgen en er alert mee om gaan. Dit betekent dat we vooruit willen lopen op en/of meebewegen, in ieder geval nieuwe wegen inslaan en zo een kleine afspiegeling kunnen zijn van de kunst-inhoudelijke en maatschappelijke onderwerpen die hedendaagse (inter)nationaal gerenommeerde en startende kunstenaars bezig houden. Zodat dit nieuwe inzichten op kan leveren ten aanzien van de actualiteit die we bezoekers kunnen voorleggen.

Kunstexposities vinden wij belangrijk, werk moet worden gezien om tot de verbeelding te kunnen spreken. Internet wordt hierin een steeds belangrijker plek als virtuele expositieruimte. Grenzen worden verlegd bij maatschappelijke projecten van kunstenaars, een groeiend fenomeen waar cross-overs in disciplines heel zichtbaar kunnen zijn. Deze fluïde benadering in de kunst is inmiddels een interessant groeiend gegeven, waar de kunstwereld niet meer onder uit kan.

De kennis die we tot nu hebben vergaard en de gesprekken die we hebben gevoerd dragen voor ons bij aan een nieuwe positionering van *ramfoundation*, die zeker zal leiden tot uitdagingen in de toekomst. Andere prioriteiten kunnen ontstaan die in nieuwe projecten zullen resulteren.

In de afgelopen periode konden we door middel van de presentaties en gesprekken dieper ingaan op hoe onze steun en wat onze functie kan zijn voor kunstenaars. Vanzelfsprekend vinden we dit een belangrijk aandachtspunt. Indien de mogelijkheid zich aandient willen we presentaties op locatie blijven organiseren.

Zijdelings zijn we ondersteunend betrokken bij activiteiten van kunstenaars, onder andere bij exposities bij Biënnales of instellingen. We houden ons actief bezig met nieuwsberichten, brengen het publiek tevens al jaren op de hoogte via onze site-steps, <https://www.ram-art.nl/sitesteps.php> wat nog steeds zeer gewaardeerd wordt. Ook zetten wij diverse vormen van social media in.

6 Publieksbereik

Het organiseren van ontmoetingen met en tussen uiteenlopende doelgroepen in de afgelopen jaren was voor *ramfoundation* een belangrijke eye-opener en geeft een route aan hoe verder te gaan. Zeker het samenbrengen van verzamelaars, curatoren en kunstenaars heeft nieuwe mogelijkheden gebracht ten aanzien van begrip en herkenning voor de plaats en toepassing van actuele kunst in de maatschappij.

Door Art Rotterdam waren we uitgenodigd om ontvangsten van groepjes internationale VIPS te organiseren aan de Lloydkade in een particuliere setting. Hier zijn we met enthousiasme op ingegaan en hebben een nieuwe expositie ingericht met Nederlandse en internationale kunstenaars. Iris Cornelis en Jetty Keuning waren hierbij betrokken en tijdens de ontvangsten gaven zij uitleg over de werken. Ook waren er nieuwe boeken en documentatie in te zien. Tevens werd verwezen naar galleries op Art Rotterdam indien de getoonde kunstenaars daar werden vertegenwoordigd. Er werd informatie meegegeven en er was uitleg over het tot stand komen van de werken.

De intimiteit van een particuliere ruimte en de persoonlijke benadering waarmee we al in 2017 mee van start zijn gegaan tijdens Art Rotterdam blijkt goed aan te slaan. Men was zeer enthousiast over de persoonlijke benadering. In feite hebben we dit in 2018 en 2019, weliswaar op kleinere schaal, tijdens onze onderzoeken ook enkele keren toegepast.

Het aantal mensen dat in kunst is geïnteresseerd is ook in 2018 en 2019 aanmerkelijk toegenomen. De Nederlandse en internationale musea en ook kunstbeurzen mogen zich verheugen in steeds meer bezoekers. Natuurlijk spelen ook internet en social media inmiddels een niet te onderschatten rol bij informatie en kennis overdracht ten aanzien van kunstenaars en kunstwerken en zien we dit als een functie waar we gebruik van maken. *ramfoundation* wil kunstenaars ook zelf aan het woord laten en daarom gaan we gezamenlijk op zoek naar nieuwe toepassingen, ook op social media om het publiek te kunnen bereiken.

Hoewel het aantal bezoekers aan musea en beurzen toeneemt, stagneert het aantal verzamelaars in Nederland. Ook kopen musea en bedrijven door diverse oorzaken minder kunstwerken aan. Dit zien we als een jammerlijke ontwikkeling. We hebben recent de pilot TRY ART opgezet om van kunstliefhebbers verzamelaars te maken. De eerste pilot is van start gegaan, onder begeleiding van *ramfoundation*, dit was een leerzaam proces, waarmee we hopen in aangepast vorm mee verder te kunnen.

De *ramfoundation* voelt zich bemiddelaar en wil als zodanig échte betrokkenheid bij het publiek tot stand brengen. Onze oriëntatie richt zich op meer inhoudelijke benadering van kunst ook op social media en de behoefte bij bezoekers op persoonlijke benadering.

Nieuws verspreiden wij via social media zoals onze website die nog steeds goed wordt bezocht en Facebook, LinkedIn, Twitter e.d. Nieuwsbrieven worden rondgestuurd met links naar agenda's en exposities elders. Met het uitbreiden van het netwerk genereren we continu nieuwe geïnteresseerden bezoekers, die zich ook opgeven voor de nieuwsbrieven. (Zie:<https://ramfoundation.nl/sitesteps.php>)

7 Organisatie

ramfoundation werkt al jaren met stagiaires en vrijwilligers en is een bescheiden stichting met ANBI status. Inmiddels hebben we meer dan 23 jaar ervaring in het kunstcircuit. Wij zijn als non-profit organisatie lid van De Zaak Nu.

Bezetting in 2018 en 2019

Berry Koedam, directeur
Jetty Keuning projectleider
Fred Kies webbeheer
Anita Hrnica
Desiree de Baar o.a. ontwerp van uitnodigingen
Folke Jansen op- en afbouw presentaties
Iris Cornelis, ontvangsten toelichting

Het programma van *ramfoundation* wordt ontwikkeld door Berry Koedam. Als directeur van de stichting heeft zij naast de artistieke leiding ook de zakelijke leiding.

In 2018 en 2019 zijn de werkprocessen van de organisatie ondersteund door Jetty Keuning. Een groep vaste en incidentele vrijwilligers is behulpzaam bij de inhoudelijke gesprekken en voeren werkzaamheden uit op het gebied van social media. De medewerkers zijn vrijwilligers en/of freelancers met zogenaamde 'nulurencontracten'.

Informeel advies ontvangen wij uit het brede netwerk van kunstenaars, docenten WDKA, historici en door de r'ambassadeurs.

In 2018 en 2019 waren de r'ambassadeurs:

Robin Kolleman
Marjolijn van den Assem
Fiet van de Vijzel
Marianne Grootenboer
Desiree de Baar
Marenne Terlingen
Hendri van der Putten
Folke Janssen
Anita Hrnica

Het bestuur van *ramfoundation* bestond in 2018 en 2019 uit de volgende personen:

Diana Wind, voorzitter
Hans Walgenbach, secretaris
Karin Arink, penningmeester

Het jaarverslag van 2018 en 2019 en de jaarrekening 2018 zijn door het bestuur goedgekeurd. Het bestuur wordt door de directeur van de *ramfoundation* adequaat op de hoogte gehouden. De boekhouding wordt door een externe partij uitgevoerd.

8 Financiën

De *ramfoundation* vroeg en ontving in 2018 en 2019 geen subsidies.

Wel ontvingen we enige financiële bijdragen van enkele vrienden en sponsors

(Zie <https://ramfoundation.nl/sponsor.php> voor een overzicht van begunstigers in het verleden (1994-2019))

Op dit moment toont de *ramfoundation* ter informatie kunstwerken op de site. Er wordt werk getoond van kunstenaars die bij ons exposeerden en (nog) niet vertegenwoordigd zijn door een galerie. Hieraan wordt ook bij de nieuwsbrieven aandacht geschonken. De kunstenaars kunnen zich hier 24/7 presenteren en hun werk en edities eventueel te koop aanbieden. Dit willen we in de toekomst in overleg gaan uitbreiden en meer zichtbaar maken. Eind 2018 zijn we begonnen de website in gedeelten te verbeteren en aan te passen. Hiermee denken we het ondernemerschap van de kunstenaars te stimuleren en als stichting de mogelijkheid voor inkomsten te vergroten.

Tot slot

Vragen waar we ons in de nabije toekomst op zullen richten:

- Heeft meer individuele benadering in kleine setting toekomst?
- Kunnen we vertraging en concentratie stimuleren bij publiek door een belevenis via verhalende structuren te creëren met een eigen tempo en duur?
- Wat kan onze participerende rol zijn om beeldend kunstenaars in hun ontwikkeling te steunen? Kan dat door verbetering en uitbreiding van de website en onderzoek doen naar mogelijkheden ten aanzien van nieuwe media? Hoe kunnen we aandacht genereren met een meer persoonlijke manier benadering.

Ook in 2020 zullen we projecten op kleinere schaal uitvoeren en nieuwe perspectieven die zich aandienen onderzoeken.